

Dogfen ir Cyhoedd

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Mr Richard Parry Jones, MA.
Prif Weithredwr – Chief Executive
CYNGOR SIR YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfeydd y Cyngor - Council Offices
LLANGFNI
Ynys Môn - Anglesey
LL77 7TW

Ffôn / tel (01248) 752500
Ffacs / fax (01248) 750839

RHYBUDD O GYFARFOD	NOTICE OF MEETING
PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL (CYFARFOD CYLLIDEB)	CORPORATE SCRUTINY COMMITTEE (BUDGET MEETING)
DYDD MAWRTH, 3 CHWEFOR 2015 am 2.00 o'r gloch y prynhawn	TUESDAY, 3 FEBRUARY, 2015 at 2:00 p.m.
YSTAFELL BWYLLGOR 1, SWYDDFEYDD Y CYNGOR, LLANGFNI	COMMITTEE ROOM 1, COUNCIL OFFICES, LLANGFNI
Swyddog Pwyllgor	Ann Holmes 01248 752518 Committee Officer

AELODAU / MEMBERS

Cynghorwyr / Councillors:-

ANNIBYNNOL GWREIDDIOL/ORIGINAL INDEPENDENT

Jim Evans, Victor Hughes, G. O. Jones (Is-Gadeirydd / Vice-Chair), Raymond Jones

PLAID CYMRU/THE PARTY OF WALES

R. Meirion Jones (Cadeirydd/Chair), Lewis Davies, Ann Griffith a Llinos Medi Huws

GRWP CHWYLDROAD/REVOLUTIONIST GROUP

Peter Rogers

HEB YMUNO/UNAFFILIATED

R Llewelyn Jones

AELODAU CYFETHOLEDIG GYDA PHLEIDLAIS PAN YN TRAFOD MATERION YN YMWNEUD AG ADDYSG / CO-OPTED MEMBERS WITH A RIGHT TO VOTE WHEN DEALING WITH EDUCATIONAL MATTERS

Mr Keith Roberts (Yr Eglwys Babyddol Rufeinig / The Roman Catholic Church) a
Parch./Rev. Robert Townsend (Yr Eglwys yng Nghymru / The Church in Wales)

R H A G L E N

1 **DATGANIAD O DDIDDORDEB**

Derbyn unrhyw ddatganiad o ddiddordeb gan unrhyw Aelod neu Swyddog parthed unrhyw eitem o fusnes.

2 **CYNIGION CYCHWYNNOL AR GYFER CYLLIDEB 2015/16** (Tudalennau 1 - 12)

Ystyried cynigion cychwynnol y Pwyllgor Gwaith ar gyfer Cyllideb 2015/16.

Mae adroddiad y Pennaeth Adnoddau a Swyddog Adran 151 Dros Dro ynglyn â Chyllideb Refeniw ddrafft 2015/16 a gyflwynwyd i gyfarfod 15 Rhagfyr , 2014 y Pwyllgor Gwaith ynghlwm.

Mae'r ddogfen sy'n sail i'r Ymgynghori cyhoeddus (ddaeth i ben ar 23 Ionawr, 2015) ar gael trwy'r linc canlynol :

http://www.ynysmon.gov.uk/Journals/2015/01/05/g/e/v/CynigionCyllideb_201516_Cymraeg.pdf

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
ADRODDIAD I:	PWYLLGOR GWAITH
DYDDIAD:	15 RHAGFYR 2014
PWNC:	CYLLIDEB REFENIW DDRAFFT 2015-16
AELOD(AU) PORTFFOLIO:	Y CYNGHORYDD H.E. JONES
PENNAETH GWASANAETH:	RICHARD MICKLEWRIGHT
AWDUR YR ADRODDIAD:	BETHAN HUGHES OWEN
RHIF FFÔN:	Est. 2663
E-BOST:	bhofi@ynysmon.gov.uk
AELODAU LLEOL:	

A - Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau

1. CEFNDIR

1.1 Penderfyniadau Blaenorol

1.1.1 Roedd yr adroddiad ar y gyllideb a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Gwaith ym mis Gorffennaf yn diweddarar'r Strategaeth Tymor Canol ar gyfer Refeniw a'r rhagdybiaethau ar gyfer cyllideb 2015/16. Roedd yr adroddiad yn nodi'r bwch cyllidebol yn seiliedig ar y setliad tebygol gan Lywodraeth Cymru a'r ffaith y bydd rhai gwasanaethau'n cael eu diogelu. Cyfrifwyd y cyllidebau gros ar gyfer pob gwasanaeth a gofynnwyd iddynt wedyn ddatblygu cynigion ar gyfer targed arbedion o 10% a hynny'n seiliedig ar ragdybiaeth y byddai'r Cyllid Allanol Cyfun fel y rhagwelwyd.

1.1.2 Roedd yr adroddiad ar y Gyllideb dyddiedig 14 Gorffennaf 2014 yn amlinellu'r egwyddorion sylfaenol a ganlyn ar gyfer sefydlu'r gyllideb ddigynnydd:-

- Mabwysiadu cynnydd arfaethedig o 5% yn y Dreth Gyngor;
- Cyfradd chwyddiant o 0% ar gyfer cyflenwadau a gwasanaethau;
- Cynnydd ar sail chwyddiant lle mae'n rhaid gwneud hynny yn ôl y gyfraith neu trwy gontract ar gyfer trethi annomestig ac ati;
- Cynnydd o 5% mewn Ffioedd a Thaliadau;
- Newidiadau eraill yr ymrwymwyd iddynt o ganlyniad i benderfyniadau a wnaed eisoes.

1.1.3 Defnyddio cronfeydd wrth gefn. Cymerwyd na fydd cronfeydd wrth gefn yn cael eu defnyddio i gyllido'r gyllideb refeniw yn 2015/16.

1.2 Y Setliad Amodol i Lywodraeth Leol

1.2.1 Cyhoeddwyd y setliad amodol ar gyfer llywodraeth leol gan y Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus ar 8 Hydref 2014.

1.2.2 Roedd y gostyngiad trwy Gymru o -3.4% yn y Grant Cynnal Refeniw yn is na'r setliad o -4.5% a ragwelwyd. Y setliad amodol i Ynys Môn oedd gostyngiad o -3.9%. Mae hyn yn ostyngiad o £3.545m o ran refeniw, sef y gwahaniaeth rhwng £96.432m yn 2014/15 a'r setliad amodol o £92.887m yn 2015/16.

1.2.3 Cyhoeddir y Setliad Terfynol ar 11 Rhagfyr 2014 ac, oherwydd na fydd y ffigyrau pendant ar gael tan hynny, fe all y sefyllfa ariannol newid gryn dipyn i'r hyn a amlinellir yn yr adroddiad hwn. Mae hynny'n golygu efallai y bydd angen rhagor o arbedion effeithlonrwydd neu ddefnyddio cronfeydd referniw wrth gefn. Bydd hynny'n cael ei ffactora i mewn i'r gyllideb derfynol a gynigir ym mis Chwefror 2015.

Mae yna nifer o drosglwyddiadau i mewn ac allan o'r setliad. Nid yw'r manylion llawn ynghylch yr effaith ar Gyngor Sir Ynys Môn yn hysbys hyd yma. Disgwylir manylion llawn yn y setliad terfynol ym mis Rhagfyr 2014 ond mae'r arwyddion fel a ganlyn:-

Trosglwyddiadau Allan

- Cyllid Myfyrwyr;
- Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol (brigdoriad);
- Seicolegwyr Addysg (ar hyn o bryd brigdoriad i'w drosglwyddo allan);
- Rheoli Bwyd Anifeiliaid.

Trosglwyddiadau i Mewn

- Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd;
- Menter Benthycu Llywodraeth Leol;
- Grant Gofal Plant y tu allan i Ysgolion;
- Anhwyldeu ar y Sbectwm Awtistig.

Mae gwaith yn parhau i gael ei wneud gan Lywodraeth Cymru ar y Grantiau, ond mae'r arwyddion cyntaf fel a ganlyn:-

- Grantiau Addysg yn cael eu cyfuno i greu un Grant Gwella Addysg ar gyfer Ysgolion;
- Gostyngiad o 7.5% yn y Grant Cefnogi Pobl;
- Gostyngiad o 3.0% yn y Grant Rheoli Gwastraff Cynaliadwy;
- Cynnydd o 15.2% yn y Grant Amddifadedd Disgyblion;
- Cynnydd o 10.1% yn y Grant Dechrau'n Deg;
- Cynnydd o 21.2% yn y Gronfa ar gyfer Gweithredu ar Gamddefnyddio Sylweddau.

2. CYLLIDEB REFENIW 2015/16

2.1 Y Gyllideb Ddigynnydd

2.1.1 Mae Atodiad A yn dangos drafft o'r gyllideb referniw ddigynnydd lefel uchel ar gyfer 2015/16. Mae'n cymryd cyllideb derfynol 2014/15 fel y pwynt cychwyn ac mae'n adlewyrchu symudiadau yn y gyllideb drwy gydol y flwyddyn, trosglwyddiadau grant, symudiadau staffio, chwyddiant a newidiadau yr ymrwymwyd iddynt.

2.1.2 Mae'r gyllideb ddigynnydd wedi cymryd i ystyriaeth y ffactorau a ddisgrifir yn 1.1.2 yn unol â'r adroddiad i'r Pwyllgor Gwaith mis Gorffennaf 2014.

2.1.3 Y prif newid o gymharu â'r adroddiad i'r Pwyllgor Gwaith mis Gorffennaf yw'r cynnydd a ragwelir yn y tâl i weithwyr o 1% i 2.2%. Mae hynny'n cael effaith sylweddol ar y strategaeth.

2.1.4 Mae'r gyllideb ddigynnydd hefyd wedi caniatáu ar gyfer:-

- Colli Incwm Grant Penodol
- Incrementau Staff
- Arbedion Trosiant Staff
- Cynnydd yn y Taliadau Blwydd-dal gan y Cyflogwr

2.1.5 Cymerwyd newidiadau demograffig cyfyngedig i ystyriaeth hefyd. Ychydig o newid sydd yn nifer y disgyblion ar gyfer y flwyddyn. Ni fydd newid o ran y Gwasanaethau Cymdeithasol.

2.1.6 Mae'r gyllideb ddigynnydd yn rhagdybio y llwyddir i gyflawni'r arbedion ar gyfer eleni.

2.2 Risgiau a Digwyddiadau Annisgwyl

2.2.1 Mae yna nifer o risgiau allweddol y mae'r Awdurdod yn eu hwynebu yn 2015/16 a all gael effaith ar ei gyllid wrth i'r flwyddyn fynd yn ei blaen. Ni ellir mesur maint y risgiau ar hyn o bryd ond maent yn cynnwys ond nid yn gyfyngedig i:-

2.2.2 Grantiau Penodol - ar adeg cyflwyno'r adroddiad hwn, ychydig iawn o wybodaeth fanwl sydd ar gael ynghylch dyraniadau grant ar gyfer 2015/16. Mae'r sefyllfa ddigynnydd yn adlewyrchu rhai grantiau sydd ar lefel 2014/15 ar hyn o bryd. Bydd raid rheoli unrhyw ostyngiadau i grantiau yn 2015/16 trwy ostwng gwariant i'r un graddau – un ai'n uniongyrchol gysylltiedig â'r grant neu trwy rannau eraill o'r gyllideb. Mae'r cyllidebau incwm mewn perthynas â grantiau sydd wedi eu trosglwyddo i mewn fel rhan o'r setliad amodol wedi eu tynnu allan o'r gyllideb, ond effaith niwtral gafodd hyn ar y cyfan fel y crybwyllir yn 1.2 uchod.

2.2.3 Mae'r gweithgareddau cyfredol mewn perthynas â'r orsaf niwclear arfaethedig a'r Rhaglen Ynys Ynni wedi cael sylw mewn cyllidebau blaenorol. Efallai y bydd angen eu diwygio o bryd i'w gilydd ac adolygir y pwysau ar y cyllidebau ar hyn o bryd.

2.2.4 Yn aml mae ansicrwydd ynghylch cyllidebau arfaethedig oherwydd bod nifer o gontractau mawr wedi mynd allan i dendr. Y rheswm am hynny yw nad yw'r gwerth terfynol yn hysbys hyd nes y bydd yr ymarfer tendro wedi ei gwblhau. Fodd bynnag, dim ond nifer fechan o gontractau fydd yn cael eu haildendro yn 2015/16 ac mae hynny wedi gostwng yr ansicrwydd felly.

2.2.5 Mae'r gyllideb wrth gefn flynyddol ar gyfer y broses arfarnu swyddi a chostau cyflogaeth bellach yn £700k. Nid yw'r swm hwn wedi newid yn yr ychydig flynyddoedd ariannol diwethaf. Mae hynny'n adlewyrchu penderfyniad a wnaed yn 2010/11 i fwrw ymlaen i adolygu gweithwyr ar y cyflogau isaf. Mae mwy o waith wedi ei wneud bellach ar y broses Arfarnu Swyddi. Mae hon yn risg ariannol allweddol a bydd rhaid parhau i adolygu'r sefyllfa wrth i'r broses arfarnu ddod i ben. Er bod cronfeydd wrth gefn wedi tyfu dros nifer o flynyddoedd, nid yw canlyniad yr ymarfer yn hysbys ar hyn o bryd ac, o gofio gwahanol brofiadau awdurdodau eraill yn y DU, mae'n anodd ei asesu. Fodd bynnag, wrth adolygu cynlluniau a chostau eraill, mae'n debygol na fydd digon o arian yn y cronfeydd wrth gefn ar hyn o bryd i'w weithredu'n llawn.

2.2.6 Mae'r gronfa wrth gefn 'gyffredinol' yn cynnwys £500k ychwanegol i gwrdd ag unrhyw ansicrwydd wrth i'r broses gyllidebol fynd yn ei blaen. Dylid medru tynnu allan y brif ran o'r gronfa wrth gefn hon yng nghamau nesaf y rownd gyllidebol. Nid oes angen cronfa wrth gefn sylweddol ar gyfer contractau, ond bydd angen cronfa wrth gefn gyffredinol i ddelio gyda digwyddiadau nad oedd modd eu rhagweld yn ystod y flwyddyn.

2.2.7 Mae'r gyllideb hefyd yn cynnwys cronfa wrth gefn o £190k yn bennaf ar gyfer gwariant unwaith ac am byth i gefnogi gweithgareddau gweithredu a pherfformio.

2.3 Y Bwlch Cyllidebol

2.3.1 Argymhellir bod y Pwyllgor Gwaith yn mabwysiadu'r gyllideb ddigynnydd drafft fel sail ar gyfer cyllideb referniw 2015/16.

2.3.2 Yn seiliedig ar y ffigyrau yn y Setliad Amodol a chynnydd o 5% yn y Dreth Gyngor.

	£'000
Cyllid Allanol Cyfun	92,887
Y Dreth Gyngor	30,988
Cyfanswm	123,875

2.3.3 Y gyllideb ddigynnydd yw'r gyllideb cyn y bydd unrhyw dwf ychwanegol yn cael ei ystyried. Mae'r bwlch cyllidebol yn £4.081m yn seiliedig ar y sefyllfa ddigynnydd ddrafft gychwynnol.

2.3.4 Mae'r bwlch yn seiliedig ar gynnydd o 5% yn y Dreth Gyngor. Isod ceir table sy'n nodi'r amryw lefelau o'r dreth gyngor a'r lefel o arbedion byddai angen ynghyd â'r effaith wythnosol ar eiddo band D.

%	Dreth Gyngor £	Arbedion Angenrheidiol	Effaith Wythnosol ar Fand D	Cyfanswm y Cost
5	30,988,000	4,080,801	1.2	25.2
4.75	30,914,000	4,154,801	1.14	25.14
4.5	30,840,000	4,228,801	1.08	25.08
4.25	30,766,000	4,302,801	1.02	25.02
4	30,766,000	4,302,801	0.96	24.96

2.3.5 Roedd yr adroddiad ar y gyllideb mis Gorffennaf 2014 yn cynnwys rhagolwg lefel uchel yn dangos bwlch cyllidebol posib o £6.663m ar gyfer 2015/16. Nid oedd hyn yn cynnwys unrhyw eitemau twf uwchben y twf demograffig a'r diogelwch a roddir i gyllidebau ysgolion. Y prif newidiadau yw:-

- Cynnydd yn y Dyfarniad Tâl i weithwyr;
- Cael gwared ar y diogelwch a roddwyd oni lwyddwyd i gyflawni arbedion effeithlonrwydd y flwyddyn gynt;
- Cael gwared ar effaith Demograffi.

3. STRATEGAETH GYLLIDEBOL

3.1 Y Strategaeth Effeithlonrwydd

Fel rhan o fframwaith ar gyfer cynllunio gwasanaethau a'r gyllideb, mae strategaeth effeithlonrwydd wedi ei pharatoi yn awr yn seiliedig ar yr adolygiadau Gwasanaeth Blyneddol a'r ddogfen Strategaeth Effeithlonrwydd. Mae'r strategaeth ar gyfer y tymor canol yn dwyn sylw at:-

- Ostwng costau rheoli, democrataidd a biwrocratiaeth;
- Cydweithio gydag eraill lle mae posibilrwydd i arbed arian neu i gynorthwyo i gynnal lefelau gwasanaeth;
- Gwneud yn siŵr ein bod yn cael y gorau allan o'n staff;
- Sicrhau ein bod yn manteisio ar bob cyfle i greu incwm ar gyfer y Cyngor;
- Trawsnewid gwasanaethau y mae'r gyfraith yn dweud bod rhaid i ni eu darparu er mwyn sicrhau eu bod yn fodern, yn effeithiol ac yn effeithlon;
- Herio a ddylem barhau i gyllido gwasanaethau nad ydynt yn hanfodol a statudol lle mae pobl eraill hefyd yn eu darparu;
- Deall effaith y cynigion ar Ynys Môn a'i thrigolion, yn enwedig y rheini sydd fwyaf angen ein gwasanaethau.

3.2 Cynigion Arbedion

3.2.1 Y prif fater yn y strategaeth effeithlonrwydd, wrth gwrs, yw'r angen i wneud arbedion refeniw ar raddfa na welwyd ei thebyg erioed o'r blaen, nid dim ond ar gyfer 2015/16 ond i'r dyfodol rhagweladwy hefyd. Mae'r cynigion a gyflwynwyd hyd yma gan y cyfadranau yn gymysgedd o Arbedion, Effeithlonrwydd a Chynhyrchu Incwm.

3.2.2 Ni fydd y targedau arbedion yn cael eu gweithredu'n gyfartal o angenrheidrwydd ar draws pob gwasanaeth, ond byddant yn adlewyrchu dewisiadau a blaenoriaethau gan y Pwyllgor Gwaith.

3.2.3 Rhaglennwyd gweithdai ar gyfer yr holl Aelodau i drafod opsiynau yn y flwyddyn newydd.

3.2.4 Mae'r cynigion ar gyfer arbedion a gyflwynwyd hyd yma yn cynnwys diswyddiadau a ragwelir.

3.2.5 Bydd y rhan fwyaf o'r cynigion arbedion a gyflwynwyd hyd yma yn siŵr o gael effaith ar ddarparu gwasanaethau i wahanol raddau a bydd raid ystyried hynny wrth wneud penderfyniadau.

3.2.6 Bydd y cynigion hefyd yn dibynnu ar amcanion y Pwyllgor Gwaith. Mae posibilrwydd na fydd yr holl gynigion a gyflwynwyd yn cael eu gweithredu. Mae angen gwirio rhai o'r cynigion ymhellach, nid yw rhai ohonynt yn newydd a bydd angen cymryd amser i gyflawni rhai. Mae cyfres o adolygiadau gwasanaeth yn digwydd ar draws y Cyngor ar hyn o bryd ac, i gyd-fynd â hynny, mae strategaeth effeithlonrwydd yn cael ei datblygu i gynorthwyo'r Cyngor i gwrdd â thargedau cyllidebol dros y tair blynedd nesaf.

3.2.7 Mae'n anochel y bydd rhai o'r cynigion arbedion hyn yn golygu gostyngiad yn nifer y staff. Efallai y bydd y gostyngiad hwn yn digwydd yn naturiol yn sgil staff yn cyrraedd oed ymddeol neu'n cael swyddi eraill. Mae'r cynigion arbedion ar hyn o bryd yn rhagdybio arbedion blwyddyn gyfan mewn perthynas â gostyngiadau staffio. Mae risg amseru yn gysylltiedig â'r rhain gan na fydd modd cyflawni'r arbedion llawn os nad yw niferoedd y staff wedi gostwng erbyn 1 Ebrill 2015. Mae'n debygol hefyd y bydd costau diswyddo hefyd. O'r herwydd, bydd angen sefydlu cronfa wrth gefn ar gyfer diswyddiadau ar raddfa debyg i honno a gymeradwywyd yng nghyllideb 2014/15.

3.2.8 Cynigir gostwng cyfraniadau'r Trydydd Sector gan 5%.

3.2.9 Argymhellir:-

- Y dylai'r Pwyllgor Gwaith geisio gwneud digon o arbedion yn 2015/16 i gydbwysu'r gyllideb referniw heb ddefnyddio cronfeydd wrth gefn.
- Y dylai'r Pwyllgor Gwaith gynllunio i gwrdd â chostau diswyddo nad oes modd eu hosgoi neu gostau unwaith ac am byth sy'n gysylltiedig â gwneud arbedion heb ddefnyddio cronfeydd wrth gefn.

3.3 Bidiau Twf a Phwysau

3.3.1 Nid oes unrhyw lwfans ar gyfer unrhyw Fidiau Twf.

4. CYLLIDBAU YSGOL

4.1 Ym mis Hydref 2014, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru fwriad i barhau i ddiogelu cyllid ysgolion ar gyfer 2015/16. Pennwyd lefel y diogelwch ar 0.6%, neu gynnydd o £235k, yn seiliedig ar gyllideb o £39.09m ar gyfer 2014/15. Ar gyfer 2015/16, mae ysgolion yn wynebu costau pensiwn uwch a chynnydd mewn costau Band Eang yn sgil y Rhaglen Dysgu yn y Gymru Ddigidol.

4.2 Mewn perthynas â chyllideb 2015/16, mae cyllidebau wedi eu pennu ar gyfer ysgolion gyda chyllid ar gyfer y dyfarniad tâl a'r costau pensiwn uwch. Mae hynny'n rhoi dyraniad o £39.42m. Fodd bynnag, yn y Fforwm Ysgolion a gynhaliwyd ar 3 Tachwedd 2014, cyflwynwyd adroddiad i aelodau'r Fforwm gyda'r cynnig i weithredu arbedion effeithlonrwydd o rhwng £2m i £3m dros y tair blynedd nesaf.

4.3 Ar gyfer 2015/16, os bydd y cynnydd yn y cyllid yn cael ei gyfyngu i 0.6%, byddai hynny'n gostwng cyllidebau ysgol i £339.32m. Byddai hynny'n golygu gostyngiad o £100k yn y gyllideb ar gyfer ysgolion.

4.4 Sefydlwyd gweithgor ac arno Swyddog o'r Awdurdod Lleol a detholiad o Benaethiaid i roi sylw i'r arbedion effeithlonrwydd ychwanegol. Cylch gorchwyl y grŵp yw llunio strategaeth arbedion effeithlonrwydd ar gyfer ysgolion.

5. MATERION AR GYFER PENDERFYNIAD

5.1 Nid yw cynnwys y Gyllideb wedi ei ragnodi, ond yn unol â gofynion yr amserlen mae'n rhaid cael cydweithrediad y Pwyllgor Gwaith, y Pwyllgorau Sgriwtini a'r Cyngor Llawn os am fabwysiadu'r gyllideb ym mis Chwefror 2015.

5.2 Mae gweithdy ar gyfer yr holl Aelodau wedi ei raglennu ar gyfer dechrau'r flwyddyn nesaf i fynd trwy'r opsiynau ar gyfer arbedion.

5.3 Mae'r adroddiad hwn wedi argymhell:-

- (a) Bod y Pwyllgor Gwaith yn mabwysiadu'r gyllideb ddigynnydd ddrafft fel sail ar gyfer cyllideb refeniw 2015/16;
- (b) Y dylai'r Pwyllgor Gwaith geisio gwneud digon o arbedion yn 2015/16 i gydbwysu'r gyllideb refeniw heb ddefnyddio cronfeydd wrth gefn;
- (c) Y dylai'r Pwyllgor Gwaith gynllunio i gwrdd â chostau diswyddo nad oes modd eu hosgoi neu gostau unwaith ac am byth eraill sy'n gysylltiedig â gwneud arbedion heb ddefnyddio cronfeydd wrth gefn.

B - Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

C - Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae'r penderfyniad wedi ei ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith

CH - A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

D - A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ydi

DD - Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori? Beth oedd eu sylwadau?

		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	Ymgynghoriad â'r Grwp Llywio ar y Gyllideb
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	Adroddiad gan y Swyddog A151 yw hwn
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	
5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth Cyfathrebu (TGCh)	
7	Sgriwtini	
8	Aelodau Lleol	
9	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	

E - Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)

1	Economaidd	
2	Gwrthdodi	
3	Trosedd ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	
6	Cytundebau Canlyniad	
7	Arall	

F - Atodiadau:

Atodiad A: Crynodeb o'r Gyllideb Ddigynnydd Ddrafft a'r Bwlch Cyllidebol
Atodiad B: Arbedion Effeithlonrwydd a Nodwyd

FF - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

CRYNODEB O'R GYLLIDEB DDIGYNNYDD DDRAFFT A'R BWLCH CYLLIDEBOL**Yn seiliedig ar Gynnydd o 5% yn y Dreth Gyngor**

Cyfadran	Sefyllfa Ddigynnydd Ddrafft £
Addysg Gydol Oes (Gan gynnwys Ysgolion)	48,113,280
Gwasanaethau Cymunedol	30,854,780
Datblygu Cynaliadwy	19,999,050
Dirprwy Brif Weithredwr	12,344,780
Costau Corfforaethol a Democrataidd	1,819,530
Cyfreithiol a Gweinyddol	2,667,970
Ardollau	3,219,600
Cyllido Cyfalaf a Llog	7,782,590
Codi ar y CRT/TLLU	-357,767
Rhaglen Blaenoriaethau Fforddiadwy	-23,012
Cyfanswm	126,420,801
Cronfa Wrth gefn ar gyfer Gwelliannau	190,000
Cronfa Wrth gefn Gyffredinol	500,000
Cronfa Wrth gefn ar gyfer Arfarnu Swyddi	800,000
Is Gyfanswm – Cyllideb Ddigynnydd	127,910,801
Cyflogau a Graddfeydd	500,000
Cronfa Wrth gefn – Costau Newid	221,000
Cymorth Dewisol tuag at y Dreth	50,000
Cyfanswm Cyn Arbedion	128,681,801
Wedi ei Gyllido Gan:	
Cyllid Allanol Cyfun	92,887,000
Y Dreth Gyngor	30,988,000
Cytundeb Canlyniadau	726,000
Cyfanswm	124,601,000
Bwlch Cyllidebol	4,080,801

ARBEDION EFFEITHLONRWYDD**Gwerth Da am Arian**

Arbedion Arfaethedig	Cyfanswm yr Arbedion Arfaethedig £'000	Gwasanaeth
Rhoi'r gorau i ddefnyddio Cadeirydd Annibynnol ar gyfer y Panel Maethu a defnyddio Cadeirydd mewnol	4.0	Plant
Gostwng costau asiantaethau maethu annibynnol	75.0	Plant
Gostwng costau Lleoliadau Allsirol	51.0	Plant
CAMHS - Dod â'r trefniant cyfredol i ben	38.0	Plant
Arbedion Effeithlonrwydd – Trydydd Sector	8.0	Plant
Adolygu cyfraniad CSYM i'r Bartneriaeth Cyfiawnder Ieuenctid	8.0	Plant
Gostyngiad - Cyflenwadau a Gwasanaethau Cyffredinol	3.0	Cynllunio
Gostyngiad Cyfraniad Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd	25.0	Cynllunio
Effeithlonrwydd Llecynnau Agored, Cefn Gwlad ac Arfordir	2.0	Cynllunio
Gostyngiad Cyfraniad Coed Cymru	7.0	Cynllunio
Gostyngiad yn Oriau Wardeiniaid – Tymhorol a Chymunedol	5.0	Cynllunio
Newid Aildendro Gwasanaethau Bws	60.0	Priffyrdd
Gostyngiad yng nghyllideb Goleuadau Priffyrdd	100.0	Priffyrdd
Gostyngiad yng nghyllideb Gwaith Priffyrdd	414.0	Priffyrdd
Gostyngiad yng nghyllideb Gwaith Arafu Traffig	20.0	Priffyrdd
Gostyngiad yng nghyllideb Strwythurau	20.0	Priffyrdd
Newidiadau cyflenwi Gwasanaethau Gwastraff Clinigol	67.0	Gwastraff
Colli swydd gwag tymor hir	38.0	Gwastraff
Gostwng Cyllideb Costau Tirlenwi	75.0	Gwastraff
Gostwng oriau ac arferion gweithio yn y Ganolfan Ailgylchu Gwastraff Domestig	80.0	Gwastraff
Gostwng Casgliadau Gwastraff Swmpus o 2 i 1	60.0	Gwastraff
Gostyngiad yng nghyllideb Gwella Safonau Ysgol	43.4	Addysg
Newidiadau cyflenwi Gwasanaeth Allgymorth sy'n rhan o'r Gwasanaeth Ieuenctid	16.3	Addysg
Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd – Symud swyddfeydd	1.9	Diwylliant
Diwylliant – Gostyngiad yn y llinellau yn y gyllideb ar gyfer cyflenwadau a gwasanaethau	2.0	Diwylliant
Archifau – Rhesymoli'r Gyllideb	1.7	Diwylliant
Archifau – Contract glanhau	2.3	Diwylliant
Treftadaeth – Gostyngiadau yng nghyllideb gyffredinol ar gyfer amgueddfeydd	4.6	Diwylliant
Treftadaeth – Gostyngiadau yng nghyllideb Celfyddydau Cymunedol	1.1	Diwylliant
Gostyngiad yn y dyraniad i Grantiau i'r celfyddydau	10.7	Diwylliant
CYFANSWM	1,244	

Her barhaus o'r gwasanaethau

Arbedion Arfaethedig	Cyfanswm yr Arbedion Arfaethedig £'000	Gwasanaeth
Gostyngiadau yng nghyllideb Gweithredol Cyffredinol Hamdden	3.0	AE + Ch
Gostyngiad yng nghyfraniad Datblygiad Chwaraeon i'r Gemau Ynysoedd	3.0	AE + Ch
Dileu swydd Datblygu Chwaraeon	8.0	AE + Ch
Cyfraniad Cyllideb Grant Cyd-gysylltydd NERS	6.0	AE + Ch
Rhesymoli staff caffi Amlwch	9.3	AE + Ch
Gostyngiad yng nghyllideb staff achlysurol Canolfan Hamdden Caergybi	10.0	AE + Ch
Gostyngiad yng nghyllideb gweithredol – Twristiaeth	53.0	AE + Ch
Gostyngiad yng nghyllideb gweithredol – Marchnata	2.0	AE + Ch
Gostyngiad yng nghyllideb gweithredol – Prosiectau Ewropeaidd	13.0	AE + Ch
Gostyngiad yng nghyllidebgweithredol – Uned Ewropeaidd	2.0	AE + Ch
Gostyngiad yng nghyllideb Glanhau Strydoedd	206.0	Gwastraff
Gostyngiad yng ngrantiau'r celfyddydau	2.6	Addysg
Gostyngiad yng nghyllideb digonolrwydd gofal plant	6.0	Addysg
Gwasanaeth Cwnsela – gostyngiad yn y cyfraniad	9.0	Addysg
Gostyngiad 10% yn y cyfraniad i'r Cyd-bwyllgor AAA	93.0	Addysg
Gostyngiad lleoliadau allsirol	80.0	Addysg
Gostyngiad yng nghyllideb Dyslecsia Cynradd	27.2	Addysg
Gostyngiad yng nghyfraniad Grant URDD	21.0	Addysg
Gostyngiad yng nghyfraniad Grant Ffermwyr Ifanc	21.0	Addysg
Gostwng cyfraniad i'r Gwasanaeth Cerddoriaeth William Mathias	23.6	Addysg
Llynonn – gostyngiad yn llinellau cyllideb	3.0	Diwylliant
Gwasanaeth Gwybodaeth Teulu – gostyngiad yn oriau gweinyddol	9.0	Diwylliant
CYFANSWM	610.7	

Gostwng costau Rheoli, Democratiaeth a Biwrocratiaeth

Arbedion Arfaethedig	Cyfanswm yr Arbedion Arfaethedig £'000	Gwasanaeth
Arbedion ar gostau papur, costau argraffu a chostau postio copïau caled o gofnodion a rhaglenni yn yr Adain Bwyllgorau	25.0	Busnes y Cyngor
Gostyngiad yng nghyllideb Weithredol – Gweinyddiaeth	11.0	AE&Ch
Gostyngiad yng nghyllideb Weithredol – Cymorth i Fusnes	1.0	Ae&Ch
Rhesymoli staff	150.0	Priffyrdd
Archifau – Rhesymoli staff	8.0	Diwylliant
Archifau - Cyfraniad ymddeoliad cynnar yn dod i ben	4.5	Diwylliant
Gwasanaeth Llyfrgelloedd – Gostyngiadau staff	15.0	Diwylliant
Amgueddfeydd – Rhesymoli staff: Yr Oriel	25.0	Diwylliant
Amgueddfeydd – Rhesymoli staff: Yr Oriel	15.3	Diwylliant
Gostyngiadau Staffio	22.6	Archwilio
Gostyngiadau Staffio	50.0	Trawsnewid
Rhesymoli Staffio	74.4	Hamdden
Rhesymoli Staffio	92.7	AE&Ch
Cael gwared o linellau cyllideb cyffredinol heb eu defnyddio	200.0	Oedolion
Cael gwared ar swydd wag	54.0	TGCh
Prosiect Gweithio'n Gallach	300.0	
Rhesymoli Yr Uwch Dim	300.0	
CYFANSWM	1,348	

Gweithio ar y cyd ag Eraill i arbed arian neu cynnal lefelau gwasanaeth

Arbedion Arfaethedig	Cyfanswm yr Arbedion Arfaethedig £'000	Gwasanaeth
Incwm Ffi Lleoedd Llewyrchus Llawn Addewid	10.0	Cynllunio
Gostyngiad yng Nghyllideb Safecote	25.0	Priffyrdd
Gweithio ar y Cyd	50.0	Gwastraff
CYFANSWM	85.0	

Macsemeiddio Cynhyrchu Incwm

Arbedion Arfaethedig	Cyfanswm yr Arbedion Arfaethedig £'000	Gwasanaeth
Cynhyrchu incwm gofal gwell Môn	10.0	Oedolion
Creu cyllideb incwm ar gyfer taliadau gohiriedig gofal	127.0	Oedolion
Gostyngiad cyffredinol i linellau cyllideb cyflenwadau a gwasanaethau	2.0	Tai
Ymarfeirion tendro	65.0	Adnoddau
Costau cardiau credyd	16.0	Adnoddau
Incwm Cyffredinol Canolfan Hamdden Amlwch	32.0	E, C ac A
Incwm Cyffredinol Canolfan Hamdden Caergybi	25.0	E, C ac A
Incwm Cyffredinol Canolfan Hamdden Plas Arthur	34.0	E, C ac A
Incwm Cyffredinol Canolfan Hamdden David Hughes	4.4	E, C ac A
Debyd uniongyrchol corfforaethol canolfan hamdden	4.0	E, C ac A
Gwerthiannau peiriannau gwerthu canolfan hamdden (2 newydd)	6.5	E, C ac A
Adolygu incwm wedi ei amgáu ar gyfer mân-ddaliadau	36.0	Eiddo
Cynnydd yn incwm net parcio	40.0	Priffyrdd
Gwerthu gwastraff gwyrdd	75.0	Gwastraff
Cost amnewid biniau du	50.0	Gwastraff
Brecwast ysgol am ddim - cyflwyno ffi i ddisgyblion nad ydynt yn derbyn Prydau Ysgol am ddim	171.0	Addysg
Cynyddu rent tai Gofalwyr	4.0	Addysg
Cynyddu ffioedd ar gyfer teithio Ôl 16 a chodi am ddisgyblion Ôl 16 yn ysgolion	50.0	Addysg
Amgueddfeydd – cynhyrchu incwm – gweithgareddau paranormal yng Ngharchar Biwmares	4.8	Diwylliant
CYFANSWM	756.7	

Y Gorau allan o'n Staff

Arbedion Arfaethedig	Cyfanswm yr Arbedion Arfaethedig £'000	Gwasanaeth
Cael gwared o'r gyllideb Lwfansau Car	20.3	Tai
Secondiad aelod o staff	13.0	Tai
Gostyngiad yn Lwfansau Car	3.0	TG Ch
Gostyngiad yn Lwfansau Car	3.0	AD
CYSANSWM	39.3	

This page is intentionally left blank